

УДК [378.091.12:631.4]: 378.02

DOI <https://doi.org/10.32782/NSER/2024-3.06>

ФОРМУВАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ ҐРУНТОЗНАВСТВА В ПРОЦЕСІ НАУКОВОГО АНАЛІЗУ ТА ПІДГОТОВКИ ДО ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЗАВДАНЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Онiпко Валентина Володимирiвна

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри землеробства і агрохімії імені В. І. Сазанова,
професор кафедри будівництва та професійної освіти
Полтавського державного аграрного університету
ORCID ID: 0000-0002-2260-971X
Web of Science: 2465742
Scopus: author ID: 57209689019
Researcher ID: AAC-1698-2022

Поспелов Сергій Вікторович

доктор сільськогосподарських наук, професор,
завідувач, професор кафедри землеробства і агрохімії імені В. І. Сазанова,
Полтавського державного аграрного університету
ORCID ID: 0000-0003-0433-2996
Scopus author ID: 10242041100
Researcher ID: Q-6145-2016

У статті наведено теоретичне узагальнення й нове розв'язання наукової проблеми формування термінологічного апарату ґрунтознавства в процесі наукового аналізу та підготовки виконання професійних завдань майбутніх фахівців. Визначено методичні засади формування термінологічного апарату в галузі ґрунтознавства. Проаналізовано наукові дослідження та літературні джерела щодо методів і підходів до вивчення термінології ґрунтознавства.

Висвітлено роль наукового аналізу в управлінні та оптимізації процесу формування термінологічного апарату, а саме: стандартизації термінології, що дає змогу визначити ключові терміни та забезпечує однозначне розуміння понять, їх визначення, полегшує спілкування між фахівцями; адаптації до нових відкриттів та методів, що може призвести до оновлення або розширення термінологічного апарату; уникнення синонімізму та плутанини, які можуть виникати через використання різних термінів для позначення одних і тих самих понять або через нечіткі визначення; забезпечення точності й зрозумілості; оптимізований термінологічний апарат може сприяти розвитку ґрунтознавства, зростанню інтересу до досліджень у цій сфері та впровадженню нових підходів у практику.

Доведено, що формування термінологічного апарату в курсі Ґрунтознавства є системою, інтегративною єдністю таких складників, як: вивчення базових понять, розуміння взаємозв'язків, практичні навички, стале поповнення знань, застосування міждисциплінарних знань.

Обґрунтовано взаємозв'язок між формуванням термінологічного апарату та успішним виконанням професійних завдань майбутніми фахівцями у сфері ґрунтознавства, агрономії, геодезії та землеустрої. Акцентовано, що термінологічний апарат ґрунтознавства допомагає студентам розробляти комплексні стратегії в галузі агрономії та геодезії, що відповідають вимогам сучасного ринку праці й сприяє їхній успішній професійній інтеграції після завершення навчання, забезпечуючи необхідні інструменти для ефективної роботи, дає змогу майбутнім фахівцям чітко спілкуватися з колегами, розуміти наукову літературу та виконувати різноманітні аналітичні завдання, визначати проблеми в ґрунтознавстві й розробляти ефективні рішення для їх вирішення, чіткість та уніфікація термінології сприяє точності й надійності результатів досліджень, підвищення професійного статусу.

Ключові слова: професійна освіта, здобувачі спеціальності 201 Агрономія, здобувачі спеціальності 193 Геодезія та землеустрої, Ґрунтознавство, термінологічний апарат, науковий аналіз, підготовка до виконання професійних завдань, методичні засади формування термінологічного апарату ґрунтознавства.

Onipko V. V., Pospelov S. V. Formation of the terminological apparatus of land knowledge in the process of scientific analysis and preparation for the development of professional tasks of future specialists

The article provides a theoretical understanding of the new level of scientific problems of the formation of the terminological apparatus of earth science in the process of scientific analysis and preparation of future professions of fakivts. A methodical planting of the formation of a terminological apparatus in the field of soil science has been identified. Scientific research and literature have been analyzed regarding methods and approaches to the development of the terminology of geological studies.

The role of scientific analysis in the management and optimization of the process of forming a terminological apparatus, and itself: the standardization of terminology, which allows the key terms to be defined and ensures a clear understanding of Their significance, and the ease of splicing between fakhivtsy; adaptation to new types and methods that can lead to updating or expanding the terminological apparatus; the uniqueness of synonymy and confusion that can arise through the use of different terms to designate some and understand them, or through unclear meanings; ensuring accuracy and reasonableness; Optimization of the terminological apparatus can accommodate the development of knowledge of the field, growing interest in research in this area and the promotion of new approaches to practice.

It has been proven that the formation of a terminological apparatus in the course of earth science is a system that is an integrative unit of such warehouses: learning the basics to understand; understanding of mutual relations; practical skills; increased knowledge; stagnation of interdisciplinary knowledge.

The interrelationships between the formation of the terminological apparatus and the successful development of professional tasks in the field of soil science, agronomy, geodesy and land management are established. It is emphasized that the terminological apparatus of geosciences allows students to develop complex strategies in the field of agronomy and geodesy, which correspond to the current market and their success. Its professional integration, after completion of training, provides the necessary tools for effective work, allows new facists to clearly communicate with colleagues, understand scientific literature and identify various analytical works, identify problems in earth sciences and develop effective solutions for their rigor, clarity and unification of terminology with accepts the accuracy and reliability of tracking results, respecting professional status.

Key words: Professional education, educational specialties 201 Agronomy, industrial specialties 193 Geodesy and land management, land studies, terminological apparatus, scientific analysis, pre-profession training their instructions, methodical plantings and formation of the terminological apparatus of soil science.

Постановка проблеми та її актуальність.

Однією з актуальних проблем сучасної професійної освіти є систематизація термінологічного апарату. Пояснення специфіки професійної мови, загальних закономірностей та тенденцій її формування сприяє більш глибокому та впорядкованому розвитку фахового знання, його теоретичній стабільності. Формування термінологічного апарату – це складний та багатогранний результат осмислення професійного досвіду за допомогою засобів культури професійного спілкування як системи комунікативних знань, умінь і цінностей.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю визначення методичних засад формування термінологічного апарату в галузі ґрунтознавства; аналізу наукових досліджень та літературних джерел щодо методів і підходів до вивчення термінології ґрунтознавства; висвітлення ролі наукового аналізу в управлінні та оптимізації процесу формування термінологічного апарату; виявлення взаємозв'язку між формуванням термінологічного апарату та успішним виконанням професійних завдань майбутніми фахівцями у сфері ґрунтознавства; надання рекомендацій щодо підвищення ефективності процесу навчання термінології ґрунтознавства та підготовки здобувачів спеціальностей 201 Агронімія, 193 Геодезія та землеустрій до професійної діяльності.

Вивчення термінологічного апарату з дисципліни Ґрунтознавство має міждисциплінарний характер та враховує результати досліджень у сфері не лише теорії ґрунтознавства, а й геології, географії, агрономія, геодезії, землеустрою, гідрології, екології та інших природничих наук.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз наукової літератури в галузі термінознавства виявляє різноманітні підходи до визначення процесу формування термінологічного апарату ґрунтознавства. Різні дослідники, як-от С. Амеліна, Л. Барановська, Г. Берегова, В. Михайлюк, А. Кручек, З. Дзюбата, Л. Вікторова та В. Манько, акцентують на різних аспектах цього процесу.

Наприклад, дослідження С. Амеліної зосереджені на аспектах професійного спілкування майбутніх фахівців аграрної сфери виробництва [2, с. 5]. Вони розглядають важливість володіння фаховою термінологією для успішної комунікації в цій галузі. З іншого боку, А. Кручек та З. Дзюбата звертають увагу на формування комунікативних умінь майбутніх аграрників та необхідність уміти ефективно використовувати фахову термінологію в професійному середовищі [6, с. 23; 8, с. 6]. Дослідження Н. Безгодової та В. Коваль підкреслюють важливість систематичного оволодіння термінами й методиками їх вивчення майбутніми фахівцями для успішної практичної діяльності в

галузі аграрного виробництва [3, с. 461; 7, с. 16]. Саме тому аналіз наукової літератури дає змогу зрозуміти, що формування термінологічного апарату ґрунтознавства є складним та багатограним процесом, який вимагає не лише опанування термінів, а і їх ефективне використання в професійному контексті.

Мета статті – розглянути процес формування термінологічного апарату ґрунтознавства в контексті наукового аналізу та підготовки до виконання професійних завдань майбутніми фахівцями.

Виклад основного матеріалу дослідження. Опанування термінології ґрунтознавства як найінформативнішої частини професійної мови сприяє підвищенню рівня професійного спілкування, формує мовно-професійну компетентність майбутніх фахівців. Згідно з дослідженнями В. Авраменко [1, с. 8], термінологічна компетентність описується як здатність особи або спеціаліста ефективно використовувати термінологічний апарат своєї галузі з урахуванням контексту та специфіки комунікації. Відповідно до інших досліджень, проведених Г. Ракшановою [13, с. 126] та І. Власюком [5, с. 11], термінологічна компетентність також охоплює вміння визначати, пояснювати та використовувати терміни відповідно до вимог та нормативів галузі. Згідно з розумінням Е. Огар, сукупність мовних та мовленнєвих знань, умінь і навичок фахівця є фундаментом як для теоретичного, так і для практичного аспектів професії, є важливими для усвідомлення та засвоєння концептуальної бази свого фаху і для виконання різноманітних видів дослідницької, творчо-аналітичної та практичної роботи [9, с. 33]. Ці знання й навички, на думку Г. Садовнікової, передбачають не лише здатність розуміти та використовувати термінологічні концепти, а й можливість самостійно створювати терміни та систематизувати їх [14, с. 158]. Термінологічна компетентність визначається здатністю не лише використовувати термінологічний апарат, а й аналізувати терміни, критично оцінювати та активно використовувати в практичних завданнях.

Г. Бондаренко розрізняє терміни та професіоналізми, а також розуміє різницю між термінами в одній галузі знань та в інших [4, с. 13]. Крім того, вона підкреслює важливість нормативного перекладу термінів, досліджує формування термінологічного апарату як здатність вибирати відповідні терміни залежно від контексту висловлювання, уникаючи сплутування паронімічних термінів, утримуючи стабільність використання термінологічних одиниць, а також застосовуючи їх відповідно до визначень. Г. Онуфрієнко доводить, що розвиток мовленнєвої компетентності в здобувачів пов'язаний із формуванням ключової компетентності для майбутньої професійної діяльності, зокрема термінологічної [12, с. 135].

Особливо важливим для нашого дослідження є твердження С. Амеліної про те, що культура професійного спілкування – один із найважливіших складників професійної культури фахівця-аграрія, який забезпечує його конкурентоспроможність на сучасному та майбутньому ринку праці, допомагає розв'язувати виробничі проблеми, спираючись на вміння спілкуватися й співпрацювати з різними людьми [2, с. 17]. Науковий аналіз відіграє важливу роль в управлінні та оптимізації процесу формування термінологічного апарату ґрунтознавства, а саме: стандартизації термінології, що дає змогу визначити ключові терміни та забезпечує однозначне розуміння понять, їх визначення, полегшує спілкування між фахівцями; адаптації до нових відкриттів та методів, що може призвести до оновлення або розширення термінологічного апарату; уникнення синонімізмів і плутанини, які можуть виникати через використання різних термінів для позначення одних і тих самих понять або через нечіткі визначення; забезпечення точності й зрозумілості; оптимізований термінологічний апарат може сприяти розвитку ґрунтознавства, зростанню інтересу до досліджень у цій сфері та впровадженню нових підходів у практику.

Здатність демонструвати знання й розуміння когнітивного складника професійної підготовки в обсязі, необхідному для професійної діяльності здобувачів спеціальності 201 Агронімія, 193 Геодезія та землеустрій, передбачає засвоєння термінологічного апарату обов'язкового освітнього компонента Ґрунтознавство [10, с. 150]. Цей компонент надає студентам можливість сформулювати не лише базові, а й глибокі знання про структуру та властивості ґрунтів, їх вплив на агроєкосистеми й методи оптимального використання тощо. Термінологічний апарат дає змогу здобувачам розробляти комплексні стратегії в галузі агрономії та геодезії, що відповідають вимогам сучасного ринку праці й сприяють їхній успішній професійній інтеграції після завершення навчання.

Формування термінологічного апарату в курсі Ґрунтознавства є системою, інтегративною єдністю таких складників, як: вивчення базових понять (ознайомитися з основними поняттями та термінами, що використовують у ґрунтознавстві, наприклад ознайомлення з термінами, які характеризують властивості ґрунтів, їх класифікацію, процеси формування тощо); розуміння взаємозв'язків (розуміти взаємозв'язки між різними термінами та концепціями науки ґрунтознавства, що допомагає уявити ґрунтову систему як цілісну структуру та розуміти взаємовплив різних чинників на формування ґрунтів); практичні навички (навички у використанні термінологічного апарату, здатність правильно застосовувати терміни в різних контекстах, використовувати їх

для аналізу та характеристики ґрунтів, а також для спілкування з колегами та фахівцями в галузі); стале поповнення знань (ґрунтознавство постійно розвивається, тому важливо постійно оновлювати термінологічний апарат, це може передбачати вивчення нових досліджень, ознайомлення із сучасними тенденціями в галузі та використання актуальних термінів); застосування міждисциплінарних знань (розуміти, як термінологія ґрунтознавства взаємодіє з іншими науками, та застосовувати ці знання для розв'язання складних проблем у професійній діяльності).

Під час викладання курсу Ґрунтознавство ми застосовуємо різноманітні методичні прийоми. Один із них – прийом промовляння, коли під час пояснень вводиться новий термін, який записується на дошці або виводиться на екран у мультимедійній презентації [11, с. 53]. Наприклад, Під час лекції або практичного заняття викладач пояснює термін «гідроморфний ґрунт» та його властивості. Він чітко вимовляє та роз'яснює цей термін, показує його визначення на екрані презентації і закріплює його в робочих зошитах студентів. Здобувачам пропонується зафіксувати цей термін у зошитах, а також отримувати усне чи письмове пояснення його значення. Повторення терміна кілька разів дає змогу навчитися правильно його вимовляти, що особливо важливо при ознайомленні з термінами іноземного походження.

Ще один ефективний метод – виявлення семантики та етимології слова. Особливо це важливо для термінів іноземного походження. Під час вивчення таких термінів ми з'ясовуємо їх походження та співвідносимо смислове значення з перекладом на українську мову, це може передбачати вивчення латинських або грецьких коренів слова, щоб краще зрозуміти його значення та застосування в ґрунтознавстві. Наприклад під час практичного заняття студентам роз'яснюють термін «літогенні ґрунти». Вони вивчають, що слово «літо» означає «камінь» або «скеля», а «генезис» – «походження», тому «літогенні ґрунти» – це ті, які утворилися з каменистих матеріалів.

Під час самостійного аналізу термінів здобувачі можуть визначити, що це складні слова, які містять уже відомі їм латинські слова. Наприклад, термін «педосфер» налічує два латинські слова: «педо», що означає «ґрунт», та «сфера», що перекладається як «простір». Студенти самостійно зіставляють це поняття з уже відомими їм термінами, як-от «ґрунт», «сфера», що позитивно впливає на запам'ятовування термінології.

Під час вивчення нового матеріалу або на інших етапах заняття одні й ті самі терміни можуть використовувати в різних освітніх ситуаціях. Наприклад, термін «профіль ґрунту» може обговорюватися викладачем під час лекції, записуватися на дошці, застосовуватися під час практичних робіт

та для постановки проблемних питань. Цей прийом регламентує аналітико-синтетичний підхід до термінологічної роботи, що сприяє глибшому засвоєнню матеріалу студентами. Такий підхід особливо корисний при роботі з термінами іноземного походження, які налічують два або більше слів. Наприклад, термін «агрохімічний аналіз» може використовуватися для постановки проблемних ситуацій на практичних заняттях, що сприяє кращому розумінню та запам'ятовуванню студентами матеріалу.

Ефективним прийомом роботи з термінами на етапі закріплення знань здобувачів є складання кластерів та використання графічних прийомів систематизації матеріалу з мовних одиниць тексту. Так, під час вивчення ґрунтознавства студенти можуть створювати кластери для систематизації термінології та понять, які візуально відображають взаємозв'язки між термінами та поняттями. Наприклад, розглянемо тему «типи ґрунтів». Студенти можуть створити кластер, у якому центральним поняттям буде «типи ґрунтів», а навколо нього будуть розташовані різні підкатегорії, як-от «піщаний ґрунт», «глинистий ґрунт», «торф'яний ґрунт» тощо. Кожен із цих підкатегорій може мати свої властивості, як-от текстура, структура, водонепроникність тощо, які також можна відобразити в кластері. Такий підхід допомагає студентам краще усвідомити взаємозв'язки між різними типами ґрунтів та їх характеристиками. Порівняльні таблиці також є корисним інструментом для систематизації інформації та проведення паралелей між різними явищами, подіями чи фактами. Наприклад, здобувачі можуть створити таблицю, де порівнюють різновиди ґрунтів за їх характеристиками, як-от текстура, вологість, кислотність тощо. Це допомагає краще усвідомити різноманітність й особливості кожного типу ґрунту.

В основі категорії змісту термінів лежать реальні потреби здобувачів, їхні інтереси та контекст діяльності. Термінологія, що використовується в навчанні спеціальності, отримує новий статус у зв'язку з розвитком сучасних інформаційних технологій, перетворюючись на ефективний інструмент управління знаннями. Терміни, які відображають поняття певної спеціальності, є ключовими для забезпечення інформаційного порозуміння та професійної комунікації *здобувачів спеціальностей 201 Агрономія і 193 Геодезія та землеустрій* не лише на національному рівні, а й на міжнародному.

Під час вивчення термінології часто виникають семантичні труднощі, тому на заняттях з ґрунтознавства важливо дотримуватися принципу мотивації та поетапності формування термінологічної лексичної бази. Здобувачам необхідно мати чітке уявлення про професійну лексику як систему. Опис певної галузі знань як системи перед-

бачає насамперед вивчення сукупності термінів її складників та аналіз відносин і взаємозв'язків між ними.

Формування термінологічного апарату передбачає роботу з функціонально пов'язаними текстами, а також навички використання довідкової літератури, електронних ресурсів та словників. Проте практика свідчить, що багато майбутніх агрономів мають труднощі в самостійній роботі з навчальними матеріалами та довідковою літературою. Вони також не володіють навичками користування енциклопедичними та термінологічними словниками.

Висновки. Отже, формування термінологічного апарату ґрунтознавства безпосередньо впливає на успішне виконання професійних завдань майбутніми фахівцями, забезпечуючи їм необхідні інструменти для ефективної роботи, дає змогу майбутнім фахівцям чітко спілкуватися з колегами, розуміти наукову літературу та виконувати різноманітні аналітичні завдання, визначати проблеми в ґрунтознавстві й розробляти ефективні рішення для їх вирішення, чіткість та уніфікація термінології сприяє точності й надійності результатів досліджень, підвищення професійного статусу.

Література:

1. Авраменко В. Термінологічна компетентність як компонент мовно-професійної культури фахівців економічного профілю. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2017. Вип. 2 (1). С. 7–14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpudpu_2017_2%281%29_3
2. Амеліна С. М. Теоретико-методичні основи формування культури професійного спілкування студентів вищих аграрних навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня доктора пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Харків, 2008. 40 с.
3. Безгодова Н. Співвідношення понять термінологія – професіоналізм – номенклатура. *Вісник Львівського університету*. Серія Філологія. 2004. Вип. 34. Ч. I. С. 458–463.
4. Бондаренко Г. П. Методика навчання студентів економічних спеціальностей української наукової термінології в умовах східного регіону України : автореф. ... дис. канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2008. 30 с.
5. Власюк І. В. Формування професійно-термінологічної компетентності майбутніх бакалаврів економіки в процесі вивчення фахових дисциплін : автореф. ... канд. пед. наук. Вінниця, 2015. 20 с.
6. Дзюбата З. І. Формування комунікативних умінь майбутніх аграрників у процесі інтеграції навчальних дисциплін : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Тернопіль, 2012. 245 с.
7. Коваль В. О. Теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності майбутніх вчителів філологів у вищих педагогічних навчальних закладах: монографія. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 455 с.
8. Кручек В. А. Формування комунікативних умінь студентів вищих аграрних закладів освіти в процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Київ, 2004. 19 с.
9. Огар Е. І. Українська видавнича термінологія: нормалізаційні та функціональні аспекти. *Українське журналістикознавство*. 2009. Вип. 10. С. 31–35.
10. Оніпко В. В., Ласло О. О., Калашник О. П. Формування у майбутніх агрономів понятійно-термінологічного апарату при вивченні освітнього компонента Ґрунтознавство. Сучасні тенденції підготовки майбутніх фахівців у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти : матеріали всеукр. науково-практ. інтернет-конф., (м. Полтава, 24–25 трав. 2023 р). Полтава : ПДАУ, 2023. С. 150–153.
11. Оніпко В., Нечипоренко Н., Поспелова Г. Формування термінологічного апарату як важливий методичний складник підготовки з курсу Агрофармакологія. Актуальні питання забезпечення якості вищої освіти : матеріали 55-ї науково-методичної конференції викладачів і аспірантів. Полтава : ПДАУ, 2024. С. 52–56.
12. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. з алгоритмічними приписами. 2-ге вид. перероб. та допов. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 392 с.
13. Ракшанова Г. Ф. Професійна термінологія як засіб формування мовленнєвої компетенції майбутнього фахівця. Міжнародна конференція «Сучасний університет: перспективи розвитку». Черкаси, 2010. С. 125–127.
14. Садовнікова Г. В. Співвідношення категорій концепт, поняття і значення у когнітивному термінознавстві. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія*. 2014. Т. 17. № 1. С. 156–164.

References:

1. Avramenko, V. (2017). Terminologichna kompetentnist yak komponent movno-profesiinoi kultury fakhivtsiv ekonomichnoho profilu [Terminological competence as a component of language and professional culture of specialists in the economic profile]. *Collection of scientific works of the Uman State Pedagogical University*. Issue. 2 (1). P. 7–14. Retrieved from <http://znp.udpu.edu.ua/article/view/134374> DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2017.134374>
2. Amelina, S. M. (2008). *Teoretyko-metodychni osnovy formuvannia kultury profesiinoho spilkuvannia studentiv vyshchyykh ahrarnyykh navchalnykh zakladiv* [Theoretical and methodological foundations of the formation of the culture of professional communication of students of higher agrarian educational institutions] (Doctoral Thesis). Kharkiv, 40 s. [in Ukrainian].

3. Bezghodova, N. (2004). Spivvidnoshennia poniat terminolohiia – profesionalizm – nomenklatura. *Bulletin of the University of Lviv. The Philological Series*. Issue. 34, ch. I. P. 458–463 [in Ukrainian].
4. Bondarenko, H. P. (2008). *Metodyka navchannia studentiv ekonomichnykh spetsialnostei ukrainskoi naukovoï terminolohii v umovakh skhidnoho rehionu Ukrainy [Methods of teaching economic students specialties of Ukrainian scientific terminology in the conditions of the eastern region of Ukraine]* (PhD thesis). Kyiv, 30 p. [in Ukrainian].
5. Vlasiuk, I. V. (2015). *Formuvannia profesiino-terminolohichnoi kompetentnosti maibutnikh bakalavriv ekonomiky v protsesi vyvchennia fakhovykh dystsyplin [Formation of professional and terminological competence of future bachelors of economics in the process of studying professional disciplines]* (PhD thesis). Vinnytsia, 20 p. [in Ukrainian].
6. Dziubata, Z. I. (2012). *Formuvannia komunikatyvnykh umin maibutnikh ahrarnykyv u protsesi intehtratsii navchalnykh dystsyplin [Formation of communication skills of future farmers in the process of integration of educational disciplines]* (PhD thesis). Ternopil, 245 p. [in Ukrainian].
7. Koval, V. O. (2013). *Teoretychni i metodychni zasady formuvannia profesiinoï kompetentnosti maibutnikh vchyteliv filolohiv u vyshchykh pedahohichnykh navchalnykh zakladakh [Theoretical and methodological principles of the formation of professional competence of future teachers of philology in higher pedagogical educational institutions]*. Uman: Zhovtyi O. O., 455 p. [in Ukrainian].
8. Kruchek, V. A. (2004). *Formuvannia komunikatyvnykh umin studentiv vyshchykh ahrarnykh zakladiv osvity v protsesi vyvchennia psykhologo-pedahohichnykh dystsyplin [Formation of communicative skills of students of higher agricultural educational institutions in the process of studying psychological and pedagogical disciplines]* (PhD thesis). Kyiv, 19 p. [in Ukrainian].
9. Ohar, E. I. (2009). Ukrainiska vydavnycha terminolohiia: normalizatsiini ta funktsionalni aspekty [Ukrainian publishing terminology: normalization and functional aspects]. *Ukrainske zhurnalistykoznavstvo*. Issue 10. P. 31–35 [in Ukrainian].
10. Onipko, V. V., Laslo, O. O., & Kalashnyk, O. P. (2023). Formuvannia u maibutnikh ahronomiv poniattiino-terminolohichnoho aparatu pry vyvchenni osvitnoho komponentu Hruntoznavstvo [Formation of the conceptual and terminological apparatus of future agronomists when studying the educational component of Soil Science]. In *Suchasni tendentsii pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv u zakladakh profesiinoï (profesiino-tekhnichnoi), fakhovoi peredvyshchoi ta vyshchoi osvity [Modern trends in the training of future specialists in institutions of professional (vocational and technical), professional pre-higher and higher education]: materialy vseukr. naukovo-prakt. internet-konf.*, (Poltava, May 24–25). Poltava: PDAU. P. 150–153 [in Ukrainian].
11. Onipko, V., Nechyporenko, N., & Pospelova, H. (2024). Formuvannia terminolohichnoho aparatu yak vazhlyvyi metodychnyi skladnyk pidhotovky z kursu Ahrofarmakolohiia [The formation of the terminological apparatus as an important methodical component of training in the Agropharmacology course]. In *Aktualni pytannia zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity [Current issues of ensuring the quality of higher education]: materialy 55-i nauk.-metod. konf. vykladachiv i aspirantiv*. Poltava: PDAU, 2024. P. 52–56 [in Ukrainian].
12. Onufriienko, H. S. (2009). *Naukovyi styl ukrainskoi movy: navch. posib. z alhorytmichnymy prypysamy [Scientific style of the Ukrainian language: teaching. manual with algorithmic prescriptions]*. 2nd ed. Kyiv: Tsentр uchbovoi literatury, 392 p. [in Ukrainian].
13. Rakshanova, H. F. (2010). Profesiina terminolohiia yak zasib formuvannia movlennievoi kompetentsii maibutnoho fakhivtsia [Professional terminology as a means of forming the speech competence of the future specialist]. In *Suchasnyi universytet: perspektyvy rozvytku [Modern university: development prospects]*. Cherkasy. P. 125–127 [in Ukrainian].
14. Sadovnikova, H. V. (2014). Spivvidnoshennia katehorii kontsept, poniattia i znachennia u kohnityvnomu terminoznavstvi [The relationship of the categories of concepts, concepts and meaning in cognitive terminology]. *Messenger of Kyiv National Linguistic University. Series Philology*. Vol. 17(1). P. 156–164 [in Ukrainian].